

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1942/2018
27.04.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Катарине Манојловић Андрић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиоца АА ..., кога заступа статутарни заступник ББ из ..., чији је пуномоћник Никола Мађинац, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Пожаревцу, ради заштите од дискриминације и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1776/17 од 13.07.2017. године, у седници већа одржаној дана 27.04.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1776/17 од 13.07.2017. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Смедереву П 42/16 од 05.01.2017. године, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да на име накнаде штете исплати тужиоцу износ од 14.000,00 динара, као и да се утврди да је тужена преко својих органа, Привредног суда у Панчеву у поступку П 289/11 и Привредног апелационог суда у Београду у поступку Пж 3403/12, дискриминаторски поступала према тужиоцу на начин ближе описан у изреци. Ставом другим изреке, одбачена је тужба тужиоца у делу којим је тужилац тражио да се утврде чињенице ближе наведене у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова поступка исплати износ од 6.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1776/17 од 13.07.2017. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Смедереву П 42/16 од 05.01.2017. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију из свих законом прописаних разлога.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14 - у даљем тексту: ЗПП) и одлучио да ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду није основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Осим наведене битне повреде, ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП могу бити битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 6, 8, 10. и 11. овог закона, под условом да су истицане у жалби, односно да су учињене у поступку пред другостепеним судом, као и битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. овог закона, које су учињене у поступку пред другостепеним судом. Стога ревизијски наводи о учињеним битним повредама из члана 374. став 2. тачка 5, 9. и 12. ЗПП не могу бити ревизијски разлог, док је указивање ревидента на битне повреде из члана 374. став 1. ЗПП учињене пред другостепеним судом неосновано, јер се не ради о тим повредама, с обзиром да се на те повреде ревидент позивао и у жалби, те је другостепени суд за неприхватање жалбених навода дао јасне разлоге. Неосновано је и указивање на погрешну примену материјалног права, а оспоравање утврђеног чињеничног стања у ревизији није дозвољено сагласно одредби члана 407. став 2. ЗПП.

Према утврђеним чињеницама, тужилац је Привредном суду у Панчеву поднео тужбу против тужене Општине Ковин, ради накнаде штете у износу од 1.620.918,25 динара, са законском затезном каматом. Првостепеном пресудом Привредног суда у Панчеву П бр. 289/11 од 28.11.2011. године одбијен је тужбени захтев тужиоца у том спору, и обавезан тужилац да туженој накнади трошкове поступка. Против наведене пресуде тужилац је изјавио жалбу, па је поступајући по наведеној жалби, Привредни апелациони суд донео пресуду Пж 3043/12 од 16.05.2013. године, којом је одбио жалбу тужиоца и потврдио пресуду Привредног суда у Панчеву П 289/11 од 28.11.2011. године, такође из разлога недостатка пасивне легитимације, како је то закључио и првостепени суд. Правноснажно одбијени тужбени захтев односио се на накнаду материјалне штете у виду измакле користи, из разлога што је тужена, по наводима тужиоца, супротно Закону о јавним набавкама доделила јавну набавку радова за израду гасне котларнице у ОШ „ВВ“ ... и игнорисала захтев тужиоца за заштиту права које је поднео у складу са чланом 135. став 2. Закона о јавним набавкама, чиме је за тужиоца настала штета.

Предмет тужбеног захтева у овом спору је утврђење дискриминаторског поступања Привредног суда у Панчеву и Привредног апелационог суда у Београду, јер су по наводима тужбе погрешном применом процесног и материјалног права у наведеним поступцима, стали на страну Општине Ковин и заштитили их од предвиђених законских последица, као и накнада штете по том основу у висини од 14.000,00 динара, са припадајућом каматом, као и накнада трошова поступка.

Код овако утврђених чињеница, правилно су нижестепени судови одбили тужбени захтев тужиоца као неоснован, јер се радње које је тужилац означио као дискриминаторско поступање суда не могу квалификовати као дискриминација и дискриминаторско поступање у смислу члана 2. Закона о забрани дискриминације.

Забрана дискриминација представља једно од основних начела Устава Републике Србије. У члану 21. Устава утврђено је да свако има право на једнаку законску заштиту без дискриминације (став 2.), те да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета (став 3.). У члану 1. Протокола 12. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, утврђена је општа забрана дискриминације у остваривању сваког права које предвиђа закон, тако што је у ставу 1. прописано да ће се свако право које закон предвиђа остваривати без дискриминације по било ком основу, као на пример по раси, боји коже, вероисповести, политичком и другом уверењу, националном или друштвеном пореклу, повезаности са националним мањинама, имовини, рођењу или другом статусу, а ставом 2. истог члана прописано је да јавне власти неће ни према коме вршити дискриминацију по основима који су поменути у ставу 1.

Појам дискриминације и дискриминаторског поступања садржан је у члану 2. став 1. тачка 1. Закона о забрани дискриминације, који под наведеним појмовима подразумева свако неоправдано прављене разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давања првенства), у односу на лица или групе лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а које се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и у другим стварним, односно претпостављеним личним својствима. Као облици дискриминације предвиђени су непосредна и посредна дискриминација, повреда начела једнаких права и обавеза, позивање на одговорност, удруживање ради вршења дискриминације, говор мржње и узнемиравање и понижавајуће поступање (члан 5.), док су посебни случајеви

дискриминације прописани одредбама члана 15. до 27., па је тако одредбом члана 15. прописано да свако има право на једнак приступ и једнаку заштиту својих права пред судовима и органима јавне власти.

Устав Републике Србије у одредби члана 142. прописује начела судства. Уставноправни положај судова дефинисан је чланом 142. став 2. Устава којим је прописано да су судови самостални и независни у свом раду и суде на основу Устава, закона и других општих аката када је то предвиђено законом, општеприхваћених правила међународног права и потврђених међународних уговора. Судске одлуке се, по члану 145. став 2. Устава, заснивају на Уставу, закону, потврђеном међународном уговору и пропису донетом на основу закона. Оне се по ставу 4. истог члана могу преиспитивати само од стране надлежног суда у законом прописаном поступку. Према члану 149. Устава, судија је у вршењу судијске функције независан и потчињен само Уставу и закону, те је забрањен сваки утицај на судију у вршењу судијске функције. Судија, сагласно члану 151. не може бити позван на одговорност за изражено мишљење или гласање приликом доношења судске одлуке, осим ако се ради о кривичном делу кршења закона од стране судије.

Правилно су нижестепени судови применили наведене уставне и законске одредбе, као и одредбе Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, која се у нашој земљи примењује од 03.03.2004. године, када су одбили тужбени захтев тужиоца и одбацили тужбу у једном делу, јер поступање Привредног суда у Панчеву и Привредног апелационог суда у наведеним предметима, које тужилац описује као дискриминацију, не испуњава услове за судску заштиту по одредбама Закона о забрани дискриминације. Одлучивање судова у парничном поступку које тужилац описује као дискриминацију, не представља дискриминацију имајући у виду уставноправни положај судова и судија који гарантује самосталност и независност у суђењу, односно изражавању мишљења приликом доношења судских одлука, а евентуална погрешна примена материјалног и процесног права исправља се у законом прописаном поступку, по редовним и евентуално ванредним правним лековима, поводом којих се врши контрола правилности судске одлуке од стране законом прописаног непосредно вишег суда. Стога, евентуално погрешна примена материјалног и процесног права од стране судија у конкретном случају, сама по себи, не може бити основ одговорности Републике Србије за дискриминацију, већ за изјављивање ванредног правног лека или уставне жалбе Уставном суду, како су правилно закључили нижестепени судови.

Тужиоцу је у парничном поступку омогућен приступ суду, омогућено му је учешће у парничном поступку и доказивање чињеница на којима је засновао свој тужбени захтев, а омогућено му је и право на правни лек, жалбу, поводом које је одлучивао надлежан другостепени суд. Неуспех тужиоца у конкретном привредном спору не представља дискриминацију, нити повреду права тужиоца на једнаку заштиту права пред судом. Једнак третман странака у судском поступку не значи идентичан третман, јер се у домаћој судској пракси и пракси

Европског суда за људска права, дискриминација означава као неједнако поступање према лицима у релативно сличном положају, без објективног и разумног оправдања. Тужилац је као основ дискриминације у наведеним судским поступцима истакао имовински статус странака, тврдећи да су судови штитили државну својину на рачун приватне својине, али није доказао да ли је по том основу, или било ком другом личном својству, пружена мања заштита права у поступку него туженом.

Навод ревидента о погрешној примени правила о терету доказивања из члана 45. Закона о забрани дискриминације није основан, јер сама чињеница да је првостепени суд након припремног рочишта заказао рочиште за главну расправу, не потврђује да је тужилац учинио вероватним постојање неједнаког поступања, те да је на туженог пребачен терет доказивања да се фактички не ради о дискриминацији. Ово из разлога што се припремно рочиште управо одржава у циљу припремања спорне ствари за главну расправу, коју чине радње суда и странака предузете у једном или више рочишта у сврху образовања процесног градива за одлуку о тужбеном захтеву, којој претходи доказни поступак.

На основу изложеног, Врховни касациони суд је сматрајући да ревизијом тужиоца није доведена у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, на основу члана 414. ЗПП одбио ревизију тужиоца као неосновану и одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић